

PREVODI SAVREMENE UKRAJINSKE KNJIŽEVNOSTI

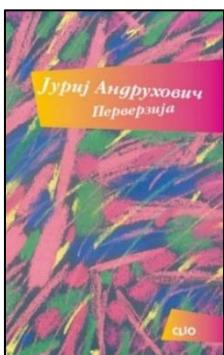

JURIJ ANDRUHOVIČ (Юрій Андрухович, rođ. 1960.) je jedan od vodećih ukrajinskih pisaca, autor brojnih veoma čitanih zbirki pesama, romana i eseja, prevodilac Šekspira, Rilkea, Šulca, američke poezije.

Osnovao je s dvojicom prijatelja (Oleksandrom Irvanecom i Viktorom Neborakom) 1985. godine pesničku grupu Bu-Ba-Bu (ukr. Бурлеск-Балаган-Буфонада – Burleska-Lakrdija-Groteska) koja je organizovala književne performanse i posvetila se estetici poigravanja s „velikim“ i ozbiljnim temama. Grupa je zagovarala eksperimentalnu i nekonformističku

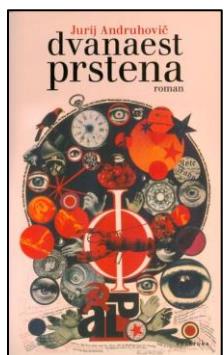
poeziju, pobunila se protiv zvanične doktrine socijalističkog realizma i protiv svake dogmatske ozbiljnosti u književnom žanru.

Andruhovičevi romani, među kojima su *Moskovjada*, *Rekreacije* i *Perverzija* prevedeni su na više jezika. Ova dela povezuje postkolonijalni diskurs. U svojim esejima bavi se kulturnim identitetima, proukrajinskim i proevropskim stavovima. Poznat je po svojoj posvećenosti unapređenju odnosa između Ukrajine i Evropske unije. Dobitnik je, pored mnogih ukrajinskih, Lajpsiške književne nagrade za doprinos evropskom razumevanju, Književne nagrade Centralne Europe Angelus (Poljska), Međunarodne nagrade Vilenica (Slovenija).

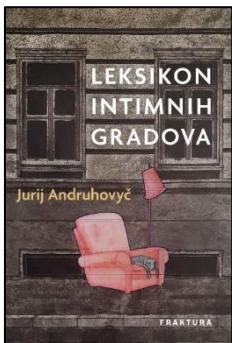
Perverzija, прев. Милена Ивановић, Ала Татаренко, Београд: Clio, 2002, 363 стр.

Naziv romana (latinska reč) ne znači „izopačenost“, već „izvrtanje“, što objašnjava preplitanje stvarnog i izmišljenog, života i smrti, ljubavi i mržnje glavnog junaka – Stanislava Perfeckog, koji je autentični lik, u delu - poznati pisac. Narator saopštava o istrazi koju vodi, a koja se tiče misterioznog nestanka Perfeckog, čiji se trag izgubio u Minhenu, a pronađeni materijali, koje nudi izdavač, daju informacije o tome šta mu se dogodilo tokom 7 dana u Veneciji. Autori tih informacija su razni ljudi koji su na ovaj ili onaj način povezani sa Perfeckim.

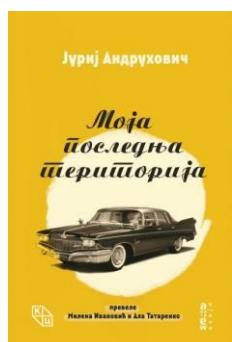
Dvanaest prstena, prev. Damir Pešorda, Zaprešić: Faktura, 2011, 263 str.

Anruhovič u *Dvanaest prstena* oblikuje fabulu koja sadrži elemente ljubovnog romana, krimića, pa čak i horora. Elementi tradicionalne književnosti vešto se prepliću s narodnim mitovima i legendama. Priča o osam likova koji su se našli u jednom malom planinskom hotelu u ukrajinskim Karpatima. Neki od njih su „zatvoreni“ u ljubavnom trouglu. Očekivana ljubavna priča preokreće se u neočekivanu, a dešava se i jedno ubistvo. Važno mesto u romanu ima Bogdan-Igor Antonič, ukrajinski pesnik koji je stvarao početkom 20. veka. Antoničev status u tekstu vrlo je složen, jer on pre svega funkcioniše kao lajmotiv koji „drži sve na okupu“. Sintagma iz naslova, takođe je preuzeta od Antonića kao simbol večnog vraćanja, ali i povezivanja narodnih, paganskih verovanja sa hrišćanskim. Andruhovič posttranzicijsku ukrajinsku stvarnost prikazuje kao prožetu fantastičnim, neshvatljivim, magijskim elementima. S jedne strane, tu su ostaci komunizma, a s druge divlja kapitalizam. Većina ljudi živi u siromaštvu, ali se o siromaštvu duha ne može govoriti.

Leksikon intimnih gradova, prev. Darija Pavlešen, Ana Dugandžić, Zaprešić: Frakturna, 2019, 543 str.

Knjiga slagalica, autobiogeografija, enciklopedija gradova, roman s geografijom, privatna kartografija – neke su od sintagmi kojima su književni kritičari opisali ovo delo. Jurij Andruhovič u njemu je "prošetao" kroz 111 gradova, od Aaraua do Zagreba, i kreirao šaroliku intimnu geografiju u kojoj kroz prikazivanje urbanih lokaliteta putuje i u svet vlastitog bića. Abecednim redom gradova autor iscrtava jedan vrlo poseban vodič u kojem su "u akciji" razni žanrovi – od eseja i priča do pesama u prozi. Knjiga je začinjena malo tugom i malo ironijom.

Moja posledњa територија, прев. Милена Ивановић, Ала Татаренко, Нови Сад: Културни центар Новог Сада, 2021, 363 стр.

U esejima Jurija Andruhovića, kao u nekom književnom kaleidoskopu, smenjuju se epohe i prostori: od mitskih vremena do naših dana, od Čikaga do Novog Sada.

OKSANA ZABUŽKO (Оксана Забужко, rođ. 1960.) је ukrajinska spisateljica i esejistkinja, poznata u Ukrajini i inostranstvu. Godine 1992. predavala je ukrajinsku kulturu na Univerzitetu Pensilvanije, kasnije i književnost na Harvardu. Od tada je u čestim kontaktima sa više svetskih naučnih institucija, posebno u SAD-u i Nemačkoj. Ima stalni posao na Filozofskom Institutu „Grigorij Skovoroda“ koji se nalazi u sklopu Nacionalne akademije nauka Ukrajine.

je preveden na 16 jezika i doneo joj je slavu na međunarodnoj književnoj sceni. Objavila je još 18 knjiga, uključujući nagrađivani roman *Muzej napuštenih tajni* (2009). U svojim književnim i drugim djelima Oksana Zabužko posebnu pažnju posvećuje ukrajinskoj samoidentifikaciji, feministmu, postkolonijalnim pitanjima u Ukrajini i svetu. Jedna je od najistaknutijih javnih osoba Ukrajine u borbi za demokratiju.

Terenska istraživanja ukrajinskog seksa, prev. Ana Dugandžić, Darija Pavlešen, Zagreb: Edicije Božičević, 2014, 140 str.

Prvi roman Oksane Zabužko, jedan od tekstova koji su postali temelj ukrajinske književnosti postsovjetskog perioda. Stilski inovativno i intelektualno provokativno pisanje izazvao je burne i kontroverzne reakcije kritičara i čitalaca ove knjige. Roman je čitavu deceniju bio na vrhu liste bestselera u Ukrajini i postao je „najuticajnija ukrajinska knjiga u 15 godina nezavisnosti“, prema anketi iz 2006. godine. Ispripovedana u tehničkih tokova svesti, ovo je priča o strasnoj vezi ukrajinske pesnikinje i umetnika. Kroz priču se prelамaju mnoge teme, poput istorije Ukrajine, ukrajinskog nacionalnog identiteta, ženske emancipacije, ljubavi, nasilja i strasti, depresije,

književnosti, kreativnosti. Ima u tekstu i poetskih pasaža o ljubavi i strasti, potčinjavanju i rascepljenosti, umetnosti i bolnim istinama ukrajinskog društva. Iako to autorka negira, roman sadrži autobiografske elemente poput ukrajinskog porekla junakinje, njene pesničke vokacije i odlaska u Ameriku.

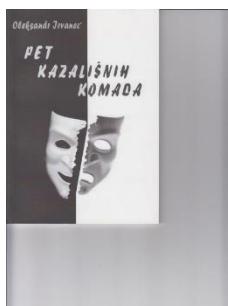
Muzej zabačenih tajna, prev. Fikret Cacan, Zagreb: Edicije Božičević, 2014, 611 str.

Roman je dobio 2013. godine nagradu Angelus za najbolju knjigu Centralne Europe. Kompleksno je delo kojem se kroz dve sporedne fabularne linije razlažu tri naraštaja jedne familije. Ovo je porodična saga, u kojoj su prisutne tri ključne epohe za ukrajinsku istoriju – Drugi svetski rat, 70-te i početak 2000-ih. Postepeno se oblikuje jedinstveni narativni tok koji u sebi objedinjuje političku istoriju, elemente krimića, kao i opsežnu studiju međuljudskih odnosa, najpre kroz pitanja ljubavi i smrti. Autorka posebno veliku pažnju posvećuje temi Ukrajinske Ustaničke Armije, demonizovane u sovjetskoj istoriografiji. U tekstu se uočava usmerenost ne samo na domaću publiku, pristupačnost zapadnom čitaocu. U ambicioznom romanu, kroz igru simbola i naglašenu metaforiku, predstavljanje aktuelnih dostignuća u nauci, filozofiji i umetnosti, Oksana Zabužko ispisuje tekst o Vremenu.

OLEKSANDR IRVANEC (Олександр Іrvанець, rođ. 1961.) je pesnik, romansijer, dramski pisac, književni kritičar. Član je pesničke grupe Bu-Ba-Bu. Od početka 2000-ih bavi se dramom i prozom. Autor više od dve desetine knjiga i brojnih publikacija u časopisima i almanasima Evrope i Amerike. Drame Aleksandra Irvaneca postavljane su u raznim zemljama, posebno u Nemačkoj, Ukrajini i Poljskoj.

Predstavnik karnevalsko-provokativne komponente postmodernog diskursa ukrajinske književnosti. Kreativni kredo Irvaneca sastoji se u žongliranju. Političke, društvene i kulturne realije u njegovim pesmama poprimaju crte groteskne distorzije. Irvanec balansira na granici iza koje počinje iskreni kič i poigrava se klišeima i stereotipima kič kulture, stvarajući tako virtuelno-grotesknu alternativu šizofrenoj sadašnjosti (neka vrsta šizoanalize).

Pet kazališnih komada, prev. Alekса Pavlešen, Zagreb: Društvo za ukrajinsku kulturu, 2010, 118 str.

Sadržaj:

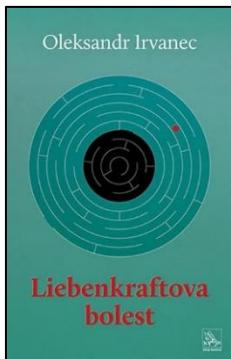
Mali igrokaz o izdaji za jednu glumicu;

Izravni eter;

Recording;

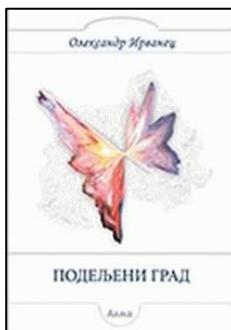
Lažljivac s litvanskog trga;

Uskršnji vlak.

Liebenkraftova bolest, prev. Ana Dugandžić, Darija Pavlešen, Zagreb: Edicije Božičević, 2015, 125 str.

Distopijski roman o sumornoj svakodnevici društva kojim hara epidemija, strah i bezumlje, a nepoverenje, neprijateljstvo i mržnja osećaji su koji prožimaju međuljudske odnose. Roman koji svojim opisima dehumaniziranog društva i mračnom atmosferom beznađa podseća na Orvelov roman *1984.*, ali nipošto nije njegova kopija, već predstavlja originalan autorov pamflet protiv države, koji kroz grotesku i suptilne opise unutarnjeg sveta glavnog junaka upozorava na moguću mračnu sliku budućnosti.

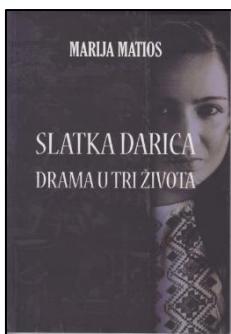

Подељени град, prev. Јарослав Комбиль, Београд: Alma, 2019, 266 стр.

Precizniji prevod naslova bi bio *Rivne/Rovno – Zid*. Ovo je roman u žanru antiutopije, alternativne istorije. Grad Rivne koji u ruskoj transliteraciji zvuči kao Rovno, prikazan je kao mesto na kome se odvijaju događaji alternativne ukrajinske istorije. Navodna romaneskna kolizija odvija se oko avantura glavnog junaka – pisca Šlojme Ecirvana (autorovog dvojnika), koji je rastrzan između „zapadnog“ nezavisnog i „istočnog“ prosovjetskog dela rodnog grada, podeljenog monumentalnim graničnim zidom (po uzoru na Berlin).

MARIJA MATIOS (Марјя Матиоц, rođ. 1959.) је позната ukrajinsка književница и publicistkinja. Piše romane i pesme na ukrajinskom i poljskom jeziku. Spisateljsku karijeru je započele 1970-ih. To je bilo vreme kad je sovjetski režim ponovno zatirao ukrajinsku književnost, oživelu preporodom 1960-ih. Pisanju se posvetila radi prikazivanja nepravde koja je naneta njenom narodu. Bila je proganjana i cenzurisana. Njen magnum opus je roman *Slatka Darica: drama u tri života*. Ovo delo se našlo na spisku najboljih knjiga prvih 15 godina ukrajinske nezavisnosti, koje su imale najveći uticaj na Ukrajince.

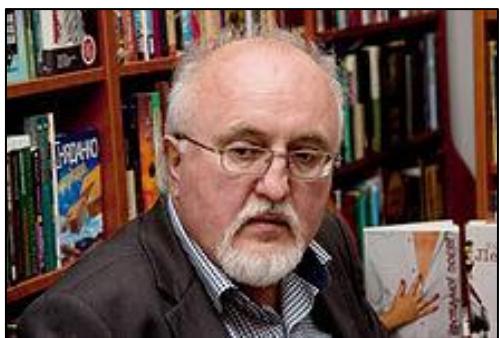
Slatka Darica, prev. Dijana Dill, Zagreb: Hrvatsko-ukrajinsko društvo, 2011, 129 str.

Слатка Дарусја, prev. Јарослав Комбиль, Београд: Alma, 2019, 205 стр.

Marija Matios je pokušala da kroz sudbinu jedne žene prikaže istoriju jedne porodice, kroz nju – sudbinu rodne regije Bukovine, nacije, ali i žene kao jedinke u uslovima represija. Darica je ime glavne junakinje. Ona čuti i to čutanje nije samo zaštita – to je otuđenje, neprihvatanje stvarnosti. Čutanje Darice nije samo posledica udara po dečjoj svesti suočene s ubistvom majke, već i svesna neželja da priča sa svetom u kojem caruje zlo. Zato autorka stvara lik Darice kao blažene žene koja živi u svom posebnom svetu, prebivajući duhovno, moralno iznad društva u kojem je ona prisutna tek fizički.

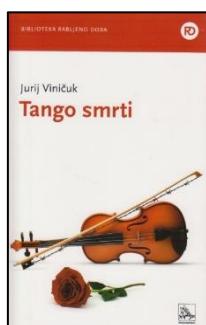
S druge strane, u romanu odjekuje se tradicija čutanja prema prošlosti ukrajinskog naroda, ispunjenoj velikim dramama. Slikovita Bukovina bila je regija sudara različitih etno-političkih snaga, interesa, što se pronosilo nad sudbinama ukrajinskog društva. Kroz lik jedne seoske devojčice Darice prelomile su se strašne ljudske drame koje su odjeknule u nekoliko generacija. Razvoj događaja pratimo iz različitih vremenskih perspektiva. Roman uvodi u nedovoljno poznata širokoj publici razdoblja prošlog veka, dosta dramatičnog u sredini ukrajinskog čoveka i Bukovine – obuhvata predratne 1930-e, period nakon Drugog svetskog rata i 1970-e.

JURIJ VINIČUK (Юрій Винничук, rođ. 1952.) je poznati ukrajinski književnik, urednik, prevodilac i novinar. Bio je i reditelj u Lavovskom estradnom pozorištu „Не журись!“ (Не тугуй!), pisao scenarije za predstave. 1990-ih radio je kao urednik u časopisima i novinama. Priredivač je brojnih antologija, među kojima je srpsko izdanje *Antologije ukrajinske postmoderne pripovetke* (2005).

U svojim prvim pesmama i pripovetkama ismevao sovjetsku vlast, objavio ih je tek dvadesetak godina kasnije, kada je Ukrajina postala nezavisna država. 1970-ih bio je meta KGB-a.

a. Kako bi izbegao pretres kod kuće, sve svoje rukopise nosio je sa sobom, zbog čega je dobio nadimak Jurko-kofer. Jurij Viničuk se u svojim delima pridržava avanturističkog ili detektivskog zapleta i obično dodaje elemente groteske, burleske, fantazmagorije, parodije, humora, ironije, sarkazma, erotike i mistifikacije. Takođe, osim književnih, piše publicističke, bibliografske i istoriografske tekstove. Bavi se prevođenjem lepe književnosti. Njegova dela su prevedena na mnoge jezike. Zovu ga promoterom Lavova, jer već dugo živi u njemu, istražuje ga i posvećuje mu dosta mesta u svom stvaralaštvu. Poznat je takođe kao otac ukrajinskog crnog humoru, mistifikator keltskih tekstova, popularni kolumnista.

Tango smrti, prev. Domagoj Kliček, Zagreb: Edicije Božičević, 2015, 329 str.

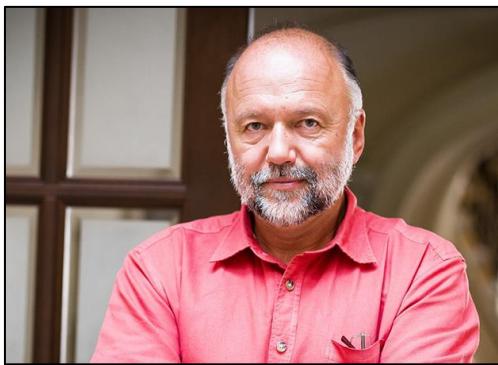
Glavni lik romana je grad Lavov, nekad i sad. Pred čitaocem se on otvara kao na starinskoj slici ili fotografiji, kroz žive opise dnevnog i noćnog Lavova, Lavova kišovitog i za vedra vremena, tokom radnih dana ili za vikend. Autor ga opisuje u predratnom stanju, tokom Drugog svetskog rata i nakon njega. Roman prikazuje sudbine četvorice mladića: Oresta, Jasa, Joska i Volfa (Ukrajinka, Poljaka, Jevrejina i Nemca) koji su prijatelji.

OLES ILJČENKO (Олесь Ільченко, rođ. 1961) je ukrajinski pisac, scenarista, slikar. U svom stvaralaštvu ima više od 35 knjiga poezije i proze za odrasle i decu, kao i brojne publikacije na kulturno-istorijske teme. Kijev nije samo mesto njegovog rođenja, gde su istorija njegove porodice i glavnog grada Ukrajine čvrsto isprepleteni, već i mesto koje ga inspiriše. Čitajući njegove knjige, ulazimo u zanimljiv svet Kijeva, koji nastaje iz malih delova mozaika uspomena, legendi i priča.

Град с химерама, прев. Тања Гаев, Београд: Apollo Plus, 2018, 192 str.

Roman *Grad s himerama* vodi nas ulicama Kijeva kroz njegovu istoriju i kulturu s kraja 19. – početka 20. veka sa čuvenim „kijevskim Gaudijem”, arhitektom Vladislavom Gorodeckim, pokazujući nam njegove velelepne građevine, i paralelno kroz Kijev na početku 21. veka, kroz neke nove ulice, sa nekim novim klincima koji uz pomoć starih mapa otkrivaju Kijev Gorodeckog i mesta koja u savremenom Kijevu više ne postoje.

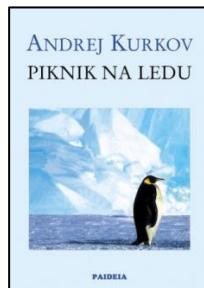
ANDRIJ (ANDREJ) KURKOV (Андрій Курков, rođ. 1961) je savremeni ukrajinski pisac, novelista, piše uglavnom na ruskom i ukrajinskom jeziku. Rođen je 1961. u mestu Budogšč, u blizini Sankt Peterburga, ali se kao mali preselio u Ukrajinu gdje je odrastao i završio svoje visoko obrazovanje u Kijevu. Studirao je više jezika, a uz engleski i japanski, ukupno govori jedanaest svetskih jezika. Autor je 19 romana i desetak knjiga za decu. Njegove knjige su prevedene na većinu evropskih jezika (kao i na japanski, kineski i hebrejski) i prodate u više od 4 miliona primeraka, po čemu je Andrij Kurkov prvi i jedini autor s područja bivšeg Sovjetskog Saveza čiji je roman dospeo na spisak 10 najprodavanijih knjiga u Evropi.

Svetski kritičari Kurkova smatraju majstorom grotesknog humora karakterističnog za podneblje centra Ukrajine. Smatraju ga briljantnim satiričarom postkomunističke Ukrajine. Međunarodno priznanje stekao je 1996. godine crnouhumornim romanom *Piknik na ledu*, koji je preveden na dvadeset šest jezika. U periodu od 2018. do 2022. godine bio je predsednik ukrajinskog PEN-a.

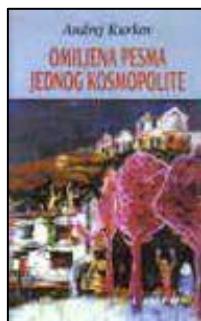

Preživjeti s pingvinom, prev. Renata Rupčić, Zagreb: Edicije Božičević, 2005, 226 str.

Piknik na ledu, prev. Slobodanka Draškoci, Beograd: Paideia, 2006, 166 str.

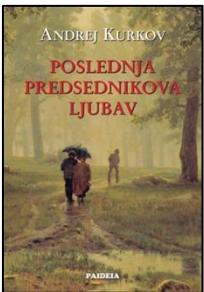

Radnja romana smeštena je u savremenu Ukrajinu. Glavni lik Viktor je usamljenik i neostvaren pisac. Za jedinog prijatelja ima Mišu, kućnog ljubimca, pingvina iz Kijevskog zoološkog vrta. Jednog dana mu se javlja glavni urednik Kijevskih dnevnih novina s ponudom: da li želi pisati nekrologe za VIP-ove, vrlo važne osobe iz javnog života? Privučen dobrim honorarom Viktor pristaje, a kasnije shvata da je postao karika u organiziranom lancu smrti. Svi kontrasti koji obeležavali tranzicijsku i postkomunističku zemlju majstorski su sažeti u ovom tragikomičnom romanu koji u sebi nosi i elemente trilera.

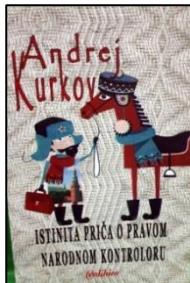
Omiljena pesma jednog kosmopolite, prev. Veselko Santini, Novi Sad: Adresa, 2008, 162 str.

Roman je avanturistički i istovremeno filozofski, govori o ljubavi i potrazi za idealnom domovinom, o patriotizmu i kosmopolitizmu. Junak romana je ubedeni dezerter, ali neočekivano čini podvig koji dovodi do nepredvidivih posledica.

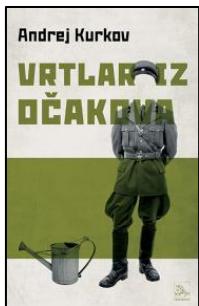
Poslednja predsednikova ljubav, prev. Andrej Lavrik, Beograd: Paideia, 2008, 385 str.

Poslednja predsednikova ljubav je gotovo detektivska priča koja se dogodila čoveku koji je, da bi stigao na vrh vlasti, platio za to svojim srcem, u svakom smislu. Predsednik ima tuđe srce koje može svakoga časa da se zaustavi. Čitalac će sazнати ko stoji iza toga, kome je to potrebno i šta može spasiti predsednika i vratiti mu sposobnost da oseća i voli.

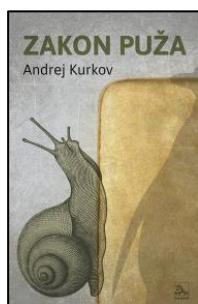
Istinita priča o pravom narodnom kontroloru, Zalihica – Sarajevo, 2010, 316 str.

Istinita priča o pravom narodnom kontroloru je prva knjiga fantastične trilogije Andreja Kurkova *Geografija pojedinačnog hica*. U sadržaju ovog romana javlja se mnoštvo istorijskih i antiistorijskih junaka, tu ima puno događaja, crnog i belog humora, fantastike i zagonetki, koji će čitaoca rastužiti i nasmejati.

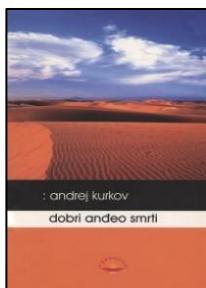
Vrtlari iz Očakova, prev. Ivo Alebić, Zagreb: Edicije Božičević, 2016, 320 str.

Igor je neambiciozan i indolentan mladić koji u provinciji živi s razvedenom majkom. Iznenadni dolazak novog vrtlara, Stepana, u njihovu kuću promjeniće mu život. S vrtlarom će se pojaviti i „milicijska uniforma“, svojevrsni vremenski stroj koji će antijunaka voditi u prošli vek i doba SSSR-a. Kontrapunktiranje dveju epoha u romanu autoru omogućuje da ponudi vlastiti pogled na nedavnu prošlost Ukrajine i uporedi je sa sadašnjosti.

Zakon puža, prev. Kristijan Poklečki, Zagreb: Edicije Božičević, 2018, 410 str.

Zakon puža predstavlja direktni nastavak priče o pingvinu Miši iz romana *Preživjeti s pingvinom*. U ovom delu pingvin se jedva pojavljuje, dok priča prati njegovog vlasnika Viktora i kako se on snalazi u Kijevu, iz kojeg beži sve do Antarktike, kako bi ponovno pronašao svog neverovatnog ljubimca. U tekstu Kurkov još jednom dočarava tranzicijski period Ukrajine, vladavinu mafijaša, sitnih i krupnih kriminalaca, korumpiranu vlast i potkupljene medije. Autor sve zaodeva u specifičan crni humor.

Dobri andeo smrti, Zagreb: V.B.Z., 2003, 282 str.

Kolji, čuvaru skladišta, prete kriminalci koje je omeo u preuzimanju droge. Iz Kijeva beži na istok u potrazi za ostavštinom ukrajinskog pesnika. Na putu susreće razne grupe pustolova, zapetlja se u mrežu tajne službe, nekoliko puta za dlaku izbegne pogibiju, no sve se to nadoknađuje jer upoznaje Kazahinju Gulju. Nakon brojnih peripetija u azijskim republikama bivšeg SSSR-a, Kolja i Gulja se sretno vraćaju u Kijev.

Sive pčele, prev. Kristijan Poklečki, Zagreb: Edicije Božičević, 2022, 397 str.

Pčelar Sergej i njegov komšija Paška 2014. godine jedini su preostali stanovnici Male Starogradovke, malenog sela u Donjeckoj oblasti koje se nalazi u sivoj zoni, između ukrajinske i separatističke/ruske vojske. Dvojica prijatelja-neprijatelja pokušavaju održavati život u selu bez struje, pošte i vesti, s ograničenim zalihamama hrane, uz neprestane zvukove granatiranja nadajući se da će se rat jednog dana završiti i da će se ostali stanovnici vratiti. Jedini užitak i bliskost Sergeju pružaju pčele. Pokušavajući da im osigura idealne uslove za rad napustiće Pašku i potražiti mirnije predele. Njegova naivnost i dobroćudnost dovešće ga u brojne komplikovane situacije s vojnicima, novinarima i civilima, a završiće i na okupiranom Krimu u društvu Tatara.

OLEKSANDR BOJČENKO (Олександр Бойченко, rođ. 1970) je ukrajinski pisac, književni kritičar, prevodilac, eseista, kolumnista. Prvo je gradio profesorsku karijeru na Univerzitetu u Černivcima, a od 2008. godine više se bavi kreativnim radom. Urednik je nekoliko desetina knjiga, autor šest zbirki eseja i nekoliko stotina publikacija u periodičnim izdanjima. Prevodi na ukrajinski jezik sa poljskog i ruskog. Proza Bojčenka uvek balansira na rubu: između eseja i priče, autobiografije i fikcije, književnosti i života. U prvim svojim knjigama autor opisuje ukrajinsku stvarnost koja zna da bude vesela, ali najčešće to, nažalost, nije.

50 % u pravu, prev. Milena Ivanović, Novi Sad: Kulturni centar Novog Sada, 2020, 166 str.

50 posto u pravu već samim svojim naslovom doziva njegovu posebnu poetiku ravnoteže. U tim veoma ličnim zapisima Bojčenko nastoji da bude objektivan u svojoj subjektivnosti, da melanoliju ublaži ironijom, da bude maksimalno iskren i da prečuti ono što će čitaocu došapnuti tekst. Knjiga smeha i sete, nacionalna i univerzalna kao što to znaju da budu dela sa kojima nastavljamo razgovarati i onda kad zatvorimo korice. Jer uvek postoje onih drugih 50 posto u pravu rezervisanih za sagovornika – čitaoca.

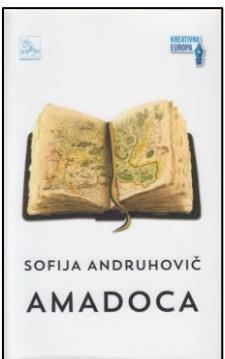

SOFIJA ANDRUHOVIĆ (Софія Андрухович, rođ. 1982.) je jedna od najproduktivnijih savremenih ukrajinskih spisateljica. Piše romane, publicistiku, eseje i priče za decu. Najveći uspeh je doživela objavljinjanjem romana *Felix Austria* (2014), koji je odmah po objavljinju postao ukrajinski bestseler te je ovenčan nekolicinom nagrada: Nagrada za knjigu godine BBC Ukrajina 2014., Književna nagrada Joseph Conrad Korzeniowski 2015., Nagrada Lesia i Petro Kovalev 2015.

Felix Austria, prev. Domagoj Kliček, Darija Pavlešen, Zagreb: Edicije Božičević, 2018, 320 str.

Sofija Andruhović opisuje Stanislaviv kao mali grad na prelazu iz 19. u 20. vek i jedan od glavnih likova-svedoka gotovo nemogućeg prijateljstva između kćeri siromašnih Rusina Stefanije Čornjenko, i Adele Anger, kćeri dobrostojećeg doktora. Nakon doktorove smrti, Stefanija postaje Adelina služavka, a to će, s Adelinom udajom i iznenadnim ulaskom dečaka Feliksa u njihove živote, postati priča o jednom neverovatnom i na trenutke začudnom i teškom prijateljstvu. Iza na prvi pogled jednostavnog romana o situaciji u Stanislavivu krajem 19. v. krije se veoma suptilna i vešto izvedena alegorija o patologijama društ(a)va, multikulturalizmu i političkim odnosima unutar Ukrajine i Austro-Ugarske Monarhije.

Amadoca, prev. Ana Dugandžić, Darija Pavlešen, Zagreb: Edicije Božičević, 2021, 823 str.

Unakažen do neprepoznatljivosti u jednom od žarišnih mesta ukrajinskih sukoba, junak romana začudo preživjava, ali gubi pamćenje. Ne seća se ni svog imena, niti porekla, kao ni voljenih osoba. Strpljenje i ljubav jedne žene učiniće ipak čuda – dotaknuti najdublje slojeve sećanja i zaborava. Naslov romana nadahnut je imenom nekadašnjeg mitskog, najvećeg evropskog jezera na prostoru današnje Ukrajine, koje je u jednom trenutku istorije tajanstveno nestalo, utapajući u svojim vodama memoriju vremena. Roman epskom širinom, koja seže do više vekova unazad, opisuje ukrajinski 20. vek, i to preko sudbina tri generacije više različitih porodica čije se sudbine ukrštaju kroz tri traumatična istorijska razdoblja: rat u Donbasu, vreme Drugog svetskog rata obeleženo holokaustom i vreme Staljinovog terora koji je svoju kulminaciju dosegnuo upravo u Ukrajini.

KATERINA BABKINA (Катерина Бабкіна, rođ. 1985.) је ukrajinska spisateljica, pesnikinja i novinarka. Završila je žurnalistiku na Univerzitetu „Taras Ševčenko“ u Kijevu. Radi za mnoge domaće i strane medije као што су Esquire, Focus, Business, Le Monde, ART UKRAINE, Harper's Bazaar.

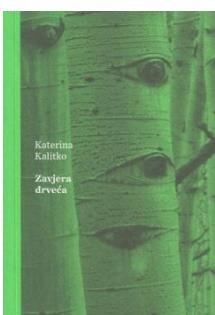
Moj deda je plesao bolje od svih, prev. Milena Ivanović, Beograd: Blum izdavaštvo, 2020, 144 str.

Sada već odrasli ljudi, Nina, Ljilja, Miša, Lesja i Dima najbolji su drugari još iz školske klupe koji su se upoznali i sprijateljili 1. septembra 1991. godine koju je obeležilo proglašenje ukrajinske nezavisnosti. Međutim, isprepletanost života petoro prijatelja seže generacijama unazad. Roman je sastavljen od niza lirske, nostalgičnih, na mahove dirljivih epizoda o životu pet porodica u vrtlogu istorije: još od Drugog svetskog rata, preko posleratnih nedaća, sovjetskog raspada, rata u Donjecku, sve do današnjih talasa emigracije mladih. Delo govori o povezanosti generacija, potrebi za ljubavlju i pripadanjem, usamljenosti i svemu što ona nosi sa sobom, gubicima, onim značajnim i bezznačajnim, opravdanim i bezrazložnim – delo koje nas iznad svega podseća da čak i usamljeni, odbačeni, slomljeni ljudi mogu ne samo da prihvate taj život, i da, uprkos svemu, na kraju uvek postoji mogućnost za sreću.

KATERINA KALITKO (Катерина Калитко, rođ. 1982.) je nagrađivana spisateljica i prevoditeljka, članica ukrajinskog PEN-a. Jedna je od vodećih glasova mlađe književne generacije u Ukrajini. Autorka je osam pesničkih knjiga, a za dve od njih primila je ukrajinsku nagradu LitAccent. Objavila je i dve knjige kratke proze, a trenutno radi na svom prvom romanu. Pojedini njeni tekstovi su prevedeni na više od deset jezika. Kalitko je dobitnica nagrade za knjigu godine ukrajinskog BBC-a (*Zemlja izgubljenih ili Male strašne priče*, 2017) i dobitnica poljske nagrade Joseph Conrad za "prozu koja adresira relevantne probleme, tera na razmišljanje i širi znanje o drugim kulturama". Godine 2019. nagrađena je od strane UN Women Ukraine nagradom Žene u umjetnosti. Saradivila je na brojnim književnim manifestacijama u Ukrajini i inostranstvu. Suosnivačica je međunarodnog književnog festivala Europe Island u svom rodnom gradu Vinici.

Tečno govori srpskohrvatski, te je prevela knjige niza balkanskih autora, među kojima su i Miljenko Jergović, Ozren Kebo, Nenad Veličković, Melina Kamerić, Semezdin Mehmedinović, Stevan Tontić, Mileta Prodanović, Mihajlo Pantić i drugi. Za prevod knjige Miljenka Jergovića primila je nagradu Metaphora.

Zavjera drveća, prev. Ala Tatarenko, Ana Vovčenko, Zagreb: SKUD „Ivan Goran Kovačić“, 2020, 61 str.

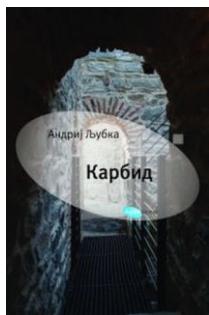
Trojezično izdanje, zbirka pesama prevedenih sa ukrajinskog originala na hrvatski i engleski jezik.

ANDRIJ LJUBKA (Андрій Любка, rođ. 1987) je ukrajinski pesnik, prozni pisac i eseista. Završio je Vojnu školu u Mukačevu, ukrajinsku filologiju na Univerzitetu u Užgorodu i balkanske studije na Univerzitetu u Varšavi. Objavio je tri knjige pesama, dve knjige priča, tri knjige eseja, tri romana i deset knjiga prevoda sa srpskog, hrvatskog i poljskog jezika. Do sada je na ukrajinski jezik prevodio Ivu Andrića, Srđana Valjarevića, Vladimira Arsenijevića, Miljenka Jergovića, Dubravku Ugrešić, Slobodana Šnajdera. Njegova dela su prevođena na engleski, nemački, poljski, slovenački i srpski.

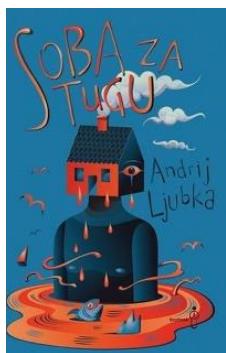
Organizator je i urednik dva međunarodna pesnička festivala u Ukrajini (Київські лаври i Meridian Czernowitz). Član je Ukrajinskog PEN centra. Dobitnik je nagrada Debut i Kyiv Laurels, nagrade Fondacije Kovalev (SAD), nagrade za najbolju knjigu eseja 2017. u Ukrajini.

Andrij Ljupka je veoma vezan za prostor Balkana, čemu su dokaz putopisni eseji *U potrazi za varvarima: Putovanje u krajeve gde počinje i ne završava se Balkan* (2019).

Kарбид, прев. Андриј Лаврик, Београд: Архипелаг, 2021, 197 str.

Zasnovan na realnim događajima, beskrajno duhovit, tekst Andrija Ljubke u modelu društvenog romana i političke satire preispituje neke od ključnih savremenih tema. Priovedajući o najrazličitijim načinima prelaženja granica, *Karbid* Andrija Ljubke prevaziči granice priovedačke mašte, političke satire i političke korektnosti. Tu se prioveda o grupi ljudi iz jednog pograničnog ukrajinskog mesta Medvedovo, u trougu između Ukrajine, Slovačke i Mađarske, koji planiraju da, svako iz svojih razloga, prokopaju tunel do Mađarske i da tako na neočekivan način povežu Ukrajinu i Evropsku uniju. Jedni junaci romana Karbid učestvuju u tom poduhvatu zato što veruju u ideju Evropske unije i smatraju da bi rešenje za Ukrajinu bilo da ona uđe u EU. Drugi, međutim, u tom tunelu vide mogućnost za još masovniji i sigurniji šverc robe i šverc migranata iz različitih zemalja Istoka.

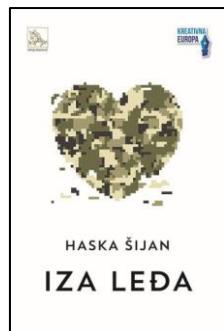

Soba za tugu, prev. Andrij Lavrik, Sarajevo: Buybook, 2022, 124 str.

Zbirka se sastoji od devet kratkih priča. Njegovi likovi proživljavaju različite sudbine: pesnika Viktora napustila je djevojka, a s njom i njegova umetnička inspiracija, dečak Andrij odrastao je bez majke, ali ne zna da je izgubio i oca, Askold tuguje za preminulom suprugom i priseća se uspomena iz zajedničkog života u sobi za tugu itd. Pričama je zajednički imenitelj razmišljanje o samoći, u koju su pojedinca gurnuli tragične okolnosti.

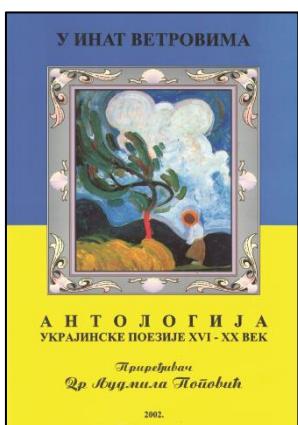
HASKA ŠIJAN (Галина (Гаська) Шиян, rođ. 1980) bavi se pisanjem, prevodenjem i fotografijom. Suvlasnica je knjižare u svom rodnom gradu Lavovu i autorka zapaženog bloga. S Tilom Šulcom pokrenula je radionicu kreativnog pisanja pod nazivom „Priča za jedan vikend“. Pažnju javnosti i Evropsku nagradu za književnost stekla je 2019. godine svojim drugim romanom *Iza leđa*.

Iza leđa, prev. Ana Dugandžić, Darija Pavlešen, Zagreb: Edicije Božičević, 2021, 352 str.

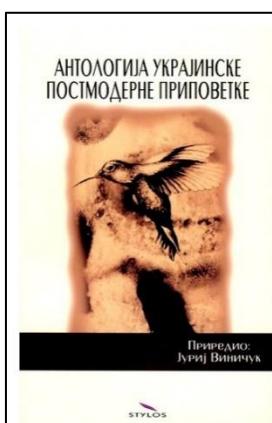
U centru radnje romana, koja se uglavnom odvija u Lavovu, devojka je Marta koja živi sa svojim mladićem Maksom udobnim građanskim životom. Njihova idila je narušena nakon što njen mladić Maks prihvati poziv za mobilizaciju i ode u vojsku. Nakon tri godine veze, ona ne može da shvati njegov potez i ne snalazi se u novim okolnostima, ne ispunjava društvena očekivanja. Iako djeluje kao da sve drži pod kontrolom, a s dobrim poslom i platom može i dalje da uživa u svim čarima gradskog života Lavova, Marta u tome nalazi sve manje zadovoljstva. Ona preispituje svoje životne prioritete i odnose za koje je dotad mislila da su čvrsti i postojani. Kako kaže

sama autorka, naslov romana odnosi se na sve žene i devojke koje ostaju u pozadini, dobrovoljno ili ne, dok njihovi muškarci odlaze u vojsku i rat. Osim Marte, u romanu upoznajemo i druge žene, njene priateljice, kolegice ili poznanice, koje su stvarnost prihvatile na drugačiji način.

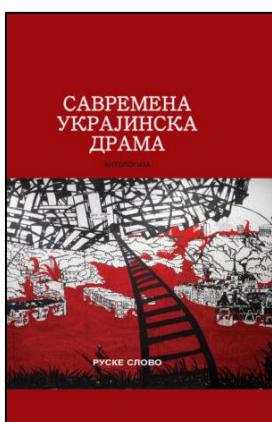
У инат ветровима : Антологија украјинске поезије : XVI –XX век, приред. Људмила Поповић, прев. Миодраг Сибиновић, Бања Лука ; Српско Сарајево : Друштво српско-украјинског пријатељства Републике Српске : Завод за уџбенике и наставна средства Републике Српске, 2002. 646 стр.

Kapitalno izdanje antologije ukrajinske poezije paralelno u originalu na ukrajinskom jeziku i u prevodu na srpski jezik, uz sve potrebne komentare o delima, autorima, prethodnim prevodiocima i izvorima u kojima su prevodi objavljeni u izboru i sa predgovorom, komentarima i prevodima Lj. Popović i sa pogовором i prevodima M. Sibinovića objavljeno je 2002. u Banjoj Luci. Antologijom je obuhvaćena poezija 67 ukrajinskih pesnika. Za prevode objavljene u ovoj antologiji Nacionalno udruženje pisaca Ukrajine 2004. dodelilo je M. Sibinoviću prestižnu nagradu „Ivan Franko“ za prevod i popularizaciju ukrajinske književnosti u inostranstvu. Iste godine Udruženje književnih prevodilaca Srbije dodelilo je prevodiocu Nagradu za lični doprinos razvoju prevodilačkog rada.

Антологија украјинске постмодерне приповетке, приред. Јуриј Виничук, прев. Милена Ивановић, Ала Татаренко, Дејан Ајдачић, Нови Сад: Stylos, 2005, 236 стр.

Antologiju ukrajinske postmoderne priповетke priredio je poznati ukrajinski književnik Jurij Viničuk, odabравши priповetke 13 savremenih ukrajinskih pisaca, predstavnika postmodernizma: Jurija Andruhoviča, Vasilija Gabora, Volodimira Dibrove, Oksane Zabužko, Jurija Izdrika, Volodimira Ješkiljeva, Olega Lišege, Konstantina Moskaleca, Volodimira Nazarenka, Tarasa Prohaska, Galine Pagutjak, Ljubovi Ponomarenko i Jurija Viničuka.

Савремена украјинска драма: Антологија, приред. Људмила Поповић и Надија Мирошниченко, Нови Сад: Руске слово, 2016, 452 стр.

U antologiji se nudi 12 drama iz pera 10 autora (Oleksandra Vitera, Nede Neždane, Pavla Arje, Oleksandra Ivaneca, Volodimira Dibrove, Sergija Žadana, Jaroslava Vereščaka, Oksane Tanjuk, Sergija Ščučenka, Olega Mikolajčuka-Nizoveca) koji su na neki način obeleželi savremenu dramsku umetnost nezavisne Ukrajine. Tekstovi predstavljaju bogatu paletu žanrova, tema, sižea.